

**Рада адвокатів Одеської області
Одеська обласна колегія адвокатів**

ВІСНИК ОДЕСЬКОЇ АДВОКАТУРИ

№ 2, 2021

Одеса

УДК 347.965(477.74)(055)

«ВІСНИК ОДЕСЬКОЇ АДВОКАТУРИ»
Ж У Р Н А Л

Свідоцтво Серія ОД № 1701572Р
від 12.04.2013 р.

Тематична спрямованість:

Інформаційно-методичне забезпечення адвокатів Одеської області, підвищення кваліфікації адвокатів Одеської області, висвітлення подій в одеській адвокатурі, ознайомлення адвокатів та інших правознавців із новинами законодавства та юридичної практики, висвітлення подій історії адвокатури, обговорення проблемних питань законодавства, судової практики та діяльності адвокатури

***Видається за підтримки
Одеської обласної колегії адвокатів***

Редакційна колегія:

Головний редактор —
голова Ради адвокатів Одеської області
Й. Л. БРОНЗ

Склад редакційної колегії —
члени Ради адвокатів Одеської області:

д. ю. н. Н. М. БАКАЯНОВА,
к. ю. н. О. О. ДЖАБУРІЯ,
к. ю. н. В. М. ЗУБАР,
к. ю. н. К. Ю. КАРМАЗІНА,
к. ю. н. К. М. СОКОЛЕЦЬКА

Адреса редакції:
65026, Одеса, вул. Жуковського, 14
Тел.: 722-30-75

Тираж 500 прим. Зам. № **xx**.

Видавництво і друкарня «**Екологія**»
65092, м. Одеса, вул. Разумовська, 23/1
Тел.: (0482) 37-14-25, 33-07-17,
(048) 7-855-855
www.fotoalbom-odessa.com
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 1873 від 20.07.2004 р.

З М І С Т

КОЛОНКА РЕДАКТОРА

Бронз *И. Л.* Суд присяжных — проблемные вопросы его внедрения в судебную систему Украины 4

ПРИВІТАННЯ

18 червня 2021 року під час пленарного засідання сесії Одеської обласної ради депутатський корпус одногосно підтримав рішення про присвоєння звання «Почесний громадянин Одеської області» Йосипу Львовичу Бронзу, голові Ради адвокатів Одеської області. 9

З нагоди Дня Конституції України активних представників адвокатської спільноти відзначено нагородами Одеської обласної ради та Ради адвокатів Одеської області! 9

Представників адвокатури Одеського регіону нагороджено Почесними грамотами Одеської обласної державної адміністрації! 9

У РАДІ АДВОКАТІВ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Єдність адвокатської спільноти — сила адвокатської професії 10

Медіація у адвокатській практиці 14

Актуальні питання кримінального права та процесу, розглянуті на Odessa Criminal Law Forum AAY «Золотий Дюк» 15

АДВОКАТСКА ПРАКТИКА

Алфьоров *Г. І.* Правові засади використання зображень, розміщених у мережі Інтернет 17

Бронз *И. Л.* Защитительная речь 22

Іванов *В. І.* Нестатутні взаємовідносини між військово-службовцями, пов'язані зі спричиненням тілесних ушкоджень 35

Кармазіна *К. Ю.* До питання про розвиток медіації як напрямку юридичної практики 37

Козлов *О. О.* Безперешкодне здійснення професійної діяльності в системі гарантій адвокатської діяльності 41

Марченко *В. В.* Притягнення чиновника до відповідальності за відмову в наданні публічної інформації: чи варто на це розраховувати? 43

Рибак *А. В.* До питання про можливість відшкодування матеріальної та моральної шкоди, заподіяної незаконним притягненням особи до адміністративної відповідальності за ст. 130 КУпАП 45

Тодорич *І. В.* Захист військових пенсіонерів щодо перерахунку пенсій у 2021 році: практичні питання 51

Уразовська *О. С.* Ятрогенія як один з дефектів надання медичної допомоги. Відповідальність лікарів 55

Чудновський *М. З.*, Бойченко *Л. Д.* Соціальний захист осіб з інвалідністю в Україні: актуальні проблеми 58

Ягунов *Д. В.* Проблеми дотримання права на справедливий суд у дисциплінарному провадженні щодо адвоката 67

СУДОВА ПРАКТИКА

Румянцев *С.* Судом скасовано постанову про накладення штрафу на ФОП у розмірі 417 300 гривень (справа № 420/4492/20). 71

ІМЕНА В ІСТОРІЇ АДВОКАТУРИ

О монополии присяжной адвокатуры, роли советов присяжных поверенных и некоторых других важных для корпорации вопросах (*Беседа с Владимиром Даниловичем Спасовичем*) 74

«Я жил только общественными событиями моей эпохи, интересовался ими и откликался на них» (*Спасович Владимир Данилович*) 76

БУКВОЮ ЗАКОНУ ТА СЛОВОМ

Власий Михайлович Дорошевич — блестящий мастер фельетона, золотое перо эпохи 77

Пьянство, взятки... и высокий профессионализм (кое-что из истории одесской полиции начала XX века) 85

ТАЛАНТИ І ЗАХОПЛЕННЯ

Адвокатура и живопись — состояние души. 88

КУЛЬТУРА МОВИ НА ЩОДЕНЬ

Говоримо і пишемо правильно 90

ПАМ'ЯТЬ

Светлой памяти коллеги — адвоката Анатолия Александровича Крыжановского 92

Єдність адвокатської спільноти — сила адвокатської професії

2—6 липня 2021 року стали гарячою порою для адвокатської спільноти Одещини в цілому та керівництва Ради адвокатів Одеської області зокрема. Приводом для хвилювань стала надзвичайна подія, що обурила не тільки адвокатів, а й пересічних одеситів: одного з наших колег, адвоката Чібірдіна Олександра Володимировича ухвалою Суворовського районного суду міста Одеси (судді Позняк В. С., Шкорупеев Д. А., Деркачов О. В.) від 14.06.2021 року було взято під варту в залі суду.

Коротко про історію справи. 22.11.2016 р. в Єдиному реєстрі досудових розслідувань було зареєстровано кримінальне провадження за № 12016160500008887. В подальшому у провадження Суворовського районного суду міста Одеси надійшов обвинувальний акт за обвинуваченням Чібірдіна О. В., Іщенко Р. С. у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 4 ст. 190, ст. 257, ч. 4 ст. 187, Стрія Л. В., Кобальчинського С. А. у скоєнні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 4 ст. 190 Кримінального кодексу України (справа № 520/11815/17).

У березні 2017 року нашого колегу О. В. Чібірдіна було вперше взято під варту в рамках цього кримінального провадження на виконання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою без можливості внесення застави та поміщено до СІЗО міста Одеси. Про цю кричущу ситуацію неодноразово повідомлявся уповноважений представник управління спеціальних процедур офісу Верховного Комісара ООН з прав людини. Та не зважаючи на зусилля своїх захисників — адвокатів О. В. Клименка, І. А. Прилепського та їх злагоджену командну роботу, подані майже всім складом Ради адвокатів Одеської області на адресу Суворовського районного суду міста Одеси ще в 2017 році заяви про готовність взяти О. В. Чібірдіна на поруки, в неволі він перебував близько 33 місяців (!)

23 грудня 2019 року за Чібірдіна О. В. було внесено заставу в розмірі 764 400 гривень, яку збирала вся адвокатська спільнота України, зокрема — і через Благодійний фонд допомоги адвокатам Національної асоціації адвокатів України та Вищу школу адвокатури. В той день одразу після звільнення під час зустрічі з колегами Олександр Чібірдин сказав: «Я хочу подякувати за підтримку голові Національної асоціації адвокатів України Лідії Ізовітовій, Вищій школі адвокатури, Комітету захисту прав адвокатів НААУ, а також усім колегам, які взяли участь у моїй долі. Сподіваюся, що надалі ми доведемо цю справу до справедливого кінця, і всі побачать, наскільки безглуздом є обвинувачення і наскільки важко добитися правди в нашій державі»¹.

У 2020 році заставу вдалося повернути, а запобіжний захід було змінено на нічний домашній арешт (з 23.00 до 06.00), який сумлінно виконувався О. В. Чібірдином до 14.06.2021 року.

Що ж сталося? Чому володарі суддівських мантий знову взяли під варту адвоката, який не порушував жодних процесуальних обов'язків і терпляче протримав кілька років брав участь в усіх численних засіданнях?

Підставою для раптової зміни запобіжного заходу стало клопотання прокурора відділу Одеської обласної прокуратури Рекеди Д. Ю., в основу якого було покладено рапорт співробітника поліції про

¹ https://unba.org.ua/news/5044-advokata-chibirdina-zvilneno-z-sizo-de-vin-probuva-30-misyaciv.html?fbclid=IwAR0LN9LDUjBxNjM3DbU5uSIB0zCkm5YlJfLnlSA4LsufWDmrDZO_IHrrEY

У РАДІ АДВОКАТІВ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ

буцімто порушені Чібірдіним О. В. умови домашнього арешту та звинувачення у використанні підробного (на думку обвинувачення) документу — сертифікату, виданого ТОВ «Альмед», яким підтверджувалася поважність причин пропуску Чібірдіним О. В. одного з судових засідань.

На превеликий жаль, про події 14.06.2021 р. захисники О. В. Чібірдіна повідомили керівництво Ради адвокатів Одеської області лише вранці 2 липня. Через сайт Ради та нещодавно утворений канал Ради у Telegram було мобілізовано адвокатів Одещини з проханням підтримати своєю присутністю в судовому засіданні колегу О. В. Чібірдіна під час розгляду Одеським апеляційним судом апеляційних скарг його захисників на ухвалу про зміну запобіжного заходу.

Голова Ради Й. Л. Бронз та секретар Ради К. Ю. Кармазіна разом зі ще близько 20 адвокатами Одещини об 11.00 2 липня прибули до Одеського апеляційного суду, де судді Ю. І. Кравець, І. А. Артеменко та Р. І. Котелевський мали вирішити долю нашого колеги О. В. Чібірдіна. Засідання розпочалося хвилина в хвилину. Нашого колегу Чібірдіна О. В., як найнебезпечнішого звіра, попри всі міжнародні стандарти прав людини та здоровий глузд, тримали в наручниках, у душній скляно-металевій клітці, на очах синів, дружини, друзів та численних колег... Жахливе, болюче, незабутнє видовище.

Непомітно хвилювався захист Чібірдіна О. В. — адвоката Вікторія Беліменко, адвокати Олег Клименко та Іван Прилепський. Нетерпляче чекав на розв'язку представник потерпілих — адвокат Л. Ф. Кіхтенко. Вочевидь неспокійно від такої кількості адвокатів

в залі судового засідання та резонансності справи стало б і обвинуваченню, якби не одне «але». За кілька хвилин до початку судового засідання автор пасквіля під назвою «клопотання про зміну запобіжного заходу» — прокурор Дмитро Рекеда електронною поштою подав до суду капітуляційного листа — клопотання про відкладення судового засідання. Так-так... В усій великій (я про штат) Одеській обласній прокуратурі у призначений судом день та час не знайшлося жодного прокурора з десятки в групі прокурорів, який би прийшов до суду і чесно виконав свою роботу.

За кілька хвилин судове засідання, що тільки-но розпочалося під головуванням судді Руслана Котелевського, було відкладено на 15.00 6 липня 2021 р. через неявку прокурора. Колегія суддів на прохання захисників реагує на неявку сторони обвинувачення звичайним листом до Одеської обласної прокуратури.

Наш колега проведе ще декілька днів і ночей в тюремному замку.

Не буду зупинятися на тому, як розгорталися події навколо справи та її учасників в період між засіданнями, адже справжню історію знають лише її творці. Скажу лише, що на наступне судове засідання та його успішні для захисту результати ми чекали всією спільнотою, і кожен як міг, так і наближав день перемоги — перемоги світла над сутінками, правди захисту над брехнею правоохоронців, здорового глузду правосуддя над безумством обвинувачення. Хтось скасовував всі свої зустрічі та квапливо під різними приводами переносив свої судові засідання та слідчі дії, аби мати змогу 6 липня постати перед судом разом зі своїм колегою, хтось

готувався до безпосереднього здійснення захисту та доотримував документи, що вщент розібіють доводи обвинувачення, хтось писав і подавав до суду заяви про готовність взяти колегу на поруки.

До речі, сміливців, які не бояться грошових стягнень в розмірі від 47 580 грн. до 118 950 грн. серед нас, адвокатів, виявилось аж 10: Білан М. О., Беліменко В. І., Бронз Й. Л., Канікаєв Ю. О., Кармазіна К. Ю., Козлов О. О., Клименко О. В., Кучін В. В., Маляр В. Ю., Прилепський І. А. Але забігаючи наперед зазначу, що жоден з них судом «такими, що заслуговують на довіру» визнаний не був.

6 липня, 15.00. Година «ч». Повний зал адвокатів. Багато журналістів. Всі учасники процесу на своїх місцях. І навіть прокурор. Колега Чібірдин О. В. знову в клітці. Так триває довгі 56 хвилин, адже в залі довго не можуть зібрати повний склад суду. 15.56: починається судове засідання. Захист розпочинає з клопотання про негайне звільнення обвинуваченого з клітки, яке судом негайно задовольняється. Під схвальні відгуки колег за розпорядженням головує, під німий подив конвоїрів знімаються з обвинуваченого і вдягнуті кайданки. Захист по черзі виступає довгі 80 хвилин, багато разів слухними та влучними запитаннями переривається судом.

Суд в цьому засіданні функціонує за принципом «танцюють всі», періодично «наступаючи на ноги» прокурору. Виступ останнього більше нагадує бесіду пацієнта, що втратив пам'ять, з лікарем, подекуди — й танок вужа на сковорідці. Суд бажає ретельно розібратися у справі. Головуючий ставить учасникам процесу настільки вдалі питання і вимагає таких уточнень, що в голові мимоволі пролітає думка про те, що в разі необхідності вибору захисника для себе в першу чергу варто телефонувати адвокату Котельському¹.

Запливом 32 хвилин виступу прокурора всім присутнім стає абсолютно очевидно, що жодних правових та фактичних підстав для тримання колеги Чібірдіна О. В. під вартою не було.

Ще 12 хвилин тримає удар наш колега, що представляє інтереси потерпілих. Його виступ сповнений переважанням інтересів клієнтів щодо найскорішого розгляду справи.

На 130 хвилині судового засідання, в свій абсолютно позаробочий час колегія суддів розпочинає зачитувати заяви потенційних поручителів та заслуховувати їх точки зору щодо поданих заздалегідь заяв. Поручителі не хочуть зловживати увагою суду і зважають на умови проведення судового засідання та втомлений стан абсолютно всіх присутніх, тому

виступають по хвилині і тільки двоє: адвокати Юрій Канікаєв та Йосип Бронз.

Після максимально коротких дебатів суд на довгі 40 хвилин видається до нарадчої кімнати. Для всіх вже зрозуміло, що родина Чібірдіних сьогоднішні вечір та ніч проведе разом, і більшості вже неважливо, як саме буде називатися змінений судом запобіжний захід. Мабуть, саме тому прокурор залишає залу судового засідання разом з суддівською колегією та на проголошення вступної та резолютивної частини ухвали не повертається. Та й час же позаробочий...

Післямова. Як говорить беззмінний очільник Одеської адвокатури Й. Л. Бронз: «Адвокат — понятие круглосуточное». Саме тому й майже всі присутні під час судового засідання колеги дочекалися суддівську колегію та зустріли ухвалу суду бурхливими оплесками, яких вже давно не чули стіни Одеського апеляційного суду. Хоча й заплакана, але задоволена спільною перемогою дружина Чібірдіна О. В. нарешті має змогу обійняти свою найріднішу людину. Всміхнені та радісні обличчя колег «по цеху» навколо. Такої єдності адвокатура Одещини не демонструвала вже давно. Разом ми показали, що наша адвокатура — справді єдина родина, членів якої ображати нікому не дозволено.

Звісно, в цій історії залишається ще багато запитань, та цей процес над колегою Чібірдиним О. В. не тільки назавжди закарбується в пам'яті всіх, хто став його свідками, але й увійде до підручників з кримінального процесу.

Повний текст ухвали буде опубліковано у наступному номері «Вісника Одеської адвокатури».

Повний відеозапис судового засідання 06.07.2021 року було люб'язно підготовлено журналістами «Народного бюро розслідувань» і розміщено за посиланням: <https://fb.watch/6CzVklfmOE>

¹ <https://erau.unba.org.ua/profile/34239>

У РАДІ АДВОКАТІВ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Колеги про слухання у справі
О. В. Чібірдіна

«Если не вникать в суть дела, то мое отношение к заседанию в апелляционном суде очень вдохновленное. Мы увидели показательную работу настоящей правовой системы. К сожалению, мы можем это увидеть только создав общественный интерес. Очень надеюсь, что в дальнейшем судебная система будет работать в подобном виде, и закон будет превышать чьих-то интересов», — **Олександр Козлов**, адвокат, заступник голови Ради адвокатів Одеської області

«...Увійшовши до зали судових засідань, я був приємно вражений тією кількістю адвокатів, які прийшли підтримати нашого колегу, — зал був заповнений ущент! Такої професійної солідарності та єдності не було ні у суддів, яким досить часто обирають необґрунтовано найсуворіший запобіжний захід, ні у прокурорів, які взагалі не проявляють підтримки до колег. Навіть не читаючи матеріали справи, після виступу адвокатів Чібірдіна О. В. стало зрозуміло, що суд І інстанції необґрунтовано змінив запобіжний захід з нічного домашнього арешту відносно адвоката. Як підстави для тримання під вартою судом вказано: 1) порушення адвокатом умов домашнього арешту у дату, яку точно і сама прокуратура не встановила (8 чи 9 травня); 2) надання буцімто позитивного тесту на ковід, який не відповідав дійсності. При цьому наявність лікарняного листка в адвоката нікого не цікавила. Сторона захисту та судді Одеського апеляційного суду повністю розбили висновки суду І інстанції, та і прокурор логічно пояснити підстави зміни запобіжного заходу не міг. Апофеозом цього засідання в апеляції став короткий, але дуже влучний виступ Йосифа Львовича Бронза та промови адвокатів, які подали клопотання про взяття на поруки.

Стала практика ЄСПЛ за статтею 5 Європейської Конвенції визначає, що діє презумпція на користь свободи, а тримання під вартою є виключним запобіжним заходом. На жаль, всупереч визначенням вище стандартам, наш колега провів під вартою більше місяця, й адвокатура не повинна залишати це просто так, щоб запобігти таким діям у майбутньому по відношенню до будь-якого адвоката.

Сподобалась єдність та підтримка колег, організація та координування дій з боку Ради адвокатів Одеської області, детальний та дуже ретельний розгляд суддями Одеського апеляційного суду цієї апеляції. Як результат, адвоката Чібірдіна О. В. було звільнено з-під варто та обрано нічний домашній арешт. Під час цього засідання ми усі довели, що адвокатура Одещини єдина, як ніколи. І у радості, і в біді!» — **Андрій Лещенко**, адвокат АО «Прайм Юріс».

«...У мене склалося стійке враження, що адвоката намагаються притягнути до кримінальної відповідальності за надання правничої допомоги. А зміна запобіжного заходу вмотивована не реальними підставами для цього, передбаченими законом, а особистим відношенням до його правової позиції — невизнання вини...

Я вважаю недопустимим будь-які напади на адвокатів за те, що вони здійснюють свою діяльність, оскільки це не тільки підриває авторитет адвокатури як важливого інституту демократичного суспільства, а ще й суттєво може вплинути на її незалежність. На мою думку, адвокатам слід особливо гостро реагувати на кримінальне переслідування своїх колег, не допускаючи навіть появи таких небезпечних прецедентів, з яких потім може сформуватися стійка практика.

Рішення, яке постановила колегія апеляційного суду, вважаю надто суворим, достатньо розумним і таким, що відповідає загальній практиці. Втім, якби не коректна, стримана, але дуже принципова реакція адвокатського співтовариства, воно могло б бути і негативним. Вважаю, що Одеська адвокатура показала дуже добрий приклад колегам з інших регіонів та непогано нагадала про свою єдність і принциповість суспільству», — **Юрій Канікаєв**, адвокат.

«Fiat justitia!

Було приємно та почесно стати свідками блискучої професійної та командної роботи сторони захисту, демонстрації адвокатами Ради адвокатів Одеської області на чолі з Бронзом Й. Л. своєї одностайності. Після запеклих змагань сторін колегія суддів Одеського апеляційного суду продемонструвала усім присутнім усю силу, непохитність та справедливість Закону, скасувавши неправомірне рішення суду першої інстанції та повернувши свободу адвокату Чібірдіну О. В.!» — **Фатіма Арчакова**, магістр права.

К. Ю. КАРМАЗІНА, очевидиця
і одна з безпосередніх учасниць описаних
в нарисі буремних подій, адвоката